

Hodnocení kvality podnikatelského prostředí

Hodnocení kvality podnikatelského prostředí (KPP)

- ◆ **Teoretický význam hodnocení KPP:** vytvoření hierarchického modelu interpretujícího ekonomické podmínky regionálního rozvoje.
- ◆ **Metodický základ hodnocení KPP:** identifikace investičních resp. rozvojových preferencí firem působících ve zpracovatelském průmyslu a progresivních službách vyjádřených pomocí relevantních faktorů (včetně stanovení jejich významových vah).
- ◆ **Hlavní teoretická východiska:** lokalizační teorie (Weber, Lösch), teorie kumulativní kauzality (Myrdal), teorie polarizovaného rozvoje (Perroux, Friedmann), endogenní teorie hospodářského růstu (Lucas, Romer), mikroekonomická teorie konkurenceschopnosti (Porter), nová ekonomická geografie (Krugman), teorie hierarchie reality (Hampl).
- ◆ **Definice KPP:** agregátní výsledek dlouhodobé akumulace různorodých vlivů generovaných aktivitami podnikatelských i nepodnikatelských subjektů z pohledu ekonomického rozvoje
- ◆ **Praktický význam hodnocení KPP:** vytvoření informačního rámce pro optimalizaci cílů a efektivní výběr nástrojů regionální politiky v ekonomické oblasti.

Faktory KPP a jejich významové váhy

faktory	typologické skupiny	váhy A	váhy B
<i>nejvíce významné faktory:</i>		44	48
podnikatelská a znalostní báze	regionální a lokální faktory	9	11
dostupnost pracovních sil	pracovní faktory	10	10
blízkost trhů	obchodní faktory	9	9
blízkost hlavních zákazníků	obchodní faktory	9	9
kvalita pracovních sil	pracovní faktory	7	9
<i>středně významné faktory:</i>		37	35
cena nemovitostí	cenové faktory	7	7
kvalita silnic a železnic	infrastrukturní faktory	8	6
cena práce	cenové faktory	6	6
informační a komunikační technologie	infrastrukturní faktory	6	6
podpůrné služby	obchodní faktory	6	5
urbanistická a přírodní atraktivita území	environmentální faktory	4	5
<i>méně významné faktory:</i>		19	17
přítomnost zahraničních firem	obchodní faktory	5	4
environmentální kvalita území	environmentální faktory	3	4
asistence veřejné správy	regionální a lokální faktory	4	3
blízkost mezinárodních letišť	infrastrukturní faktory	4	3
flexibilita pracovních sil	pracovní faktory	3	3

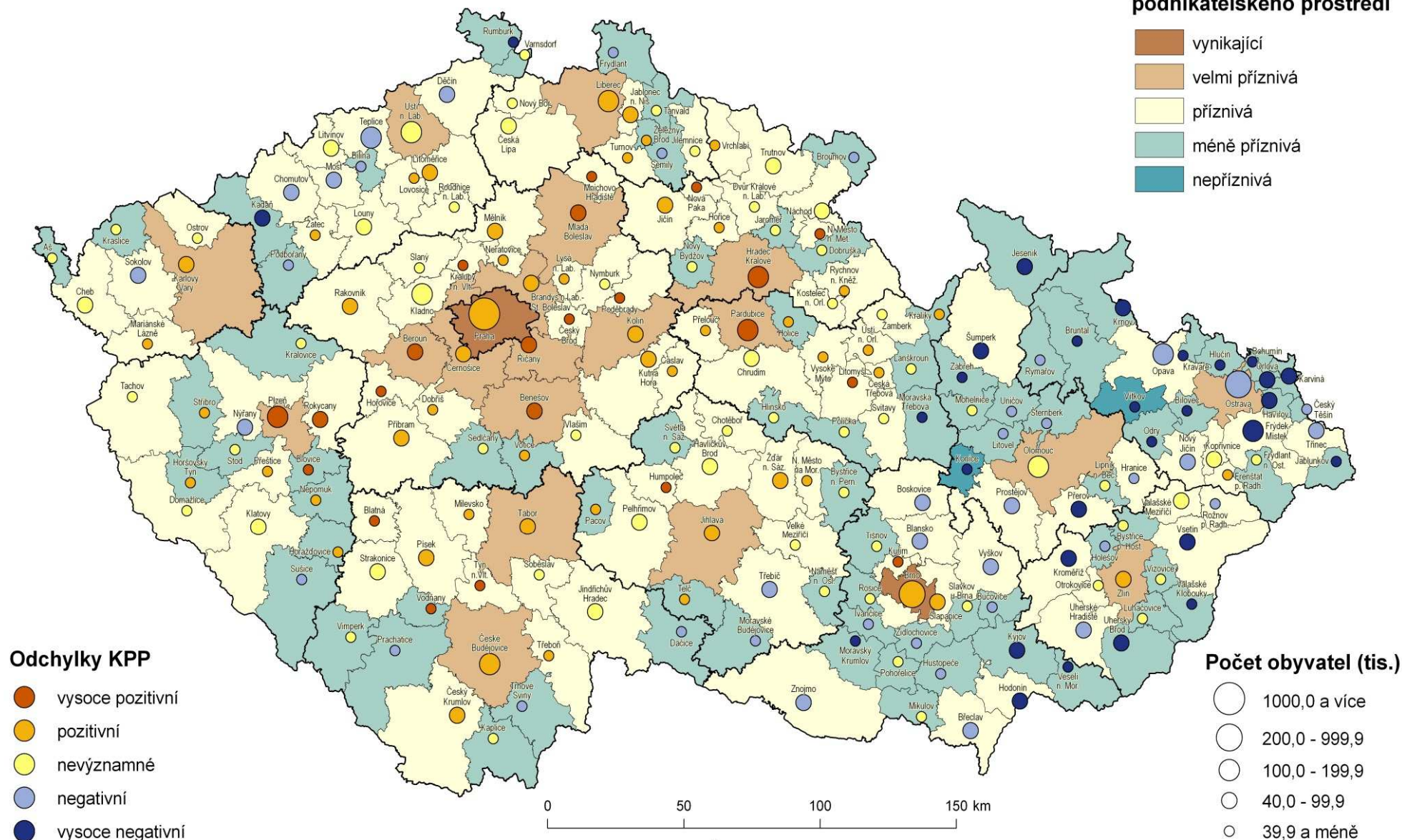
Váhy A – ekonomika hnaná investicemi, váhy B – ekonomika hnaná inovacemi

Hodnoty KPP podle krajů

kraj	KPP celého kraje	KPP centra	HDP/obyv. v tis. Kč b. c. (2007)
Pražský	1,16	1,16	736
Středočeský	2,65	2,03 (M. Bolesl.)	322
Jihočeský	2,86	1,98	294
Plzeňský	2,77	1,68	315
Karlovarský	2,90	2,19	244
Ústecký	3,05	2,35	272
Liberecký	2,79	2,02	264
Královéhradecký	2,86	1,88	291
Pardubický	2,94	1,81	286
Vysočina	3,02	2,16	289
Jihomoravský	2,78	1,54	315
Olomoucký	3,19	2,37	253
Zlínský	3,29	2,43	280
Moravskoslezský	3,27	2,33	288
Česká republika	2,74	1,16	342

REGIONÁLNÍ KVALITA PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ (KPP)

Regionální kvalita podnikatelského prostředí

Zdroj: vlastní výzkum

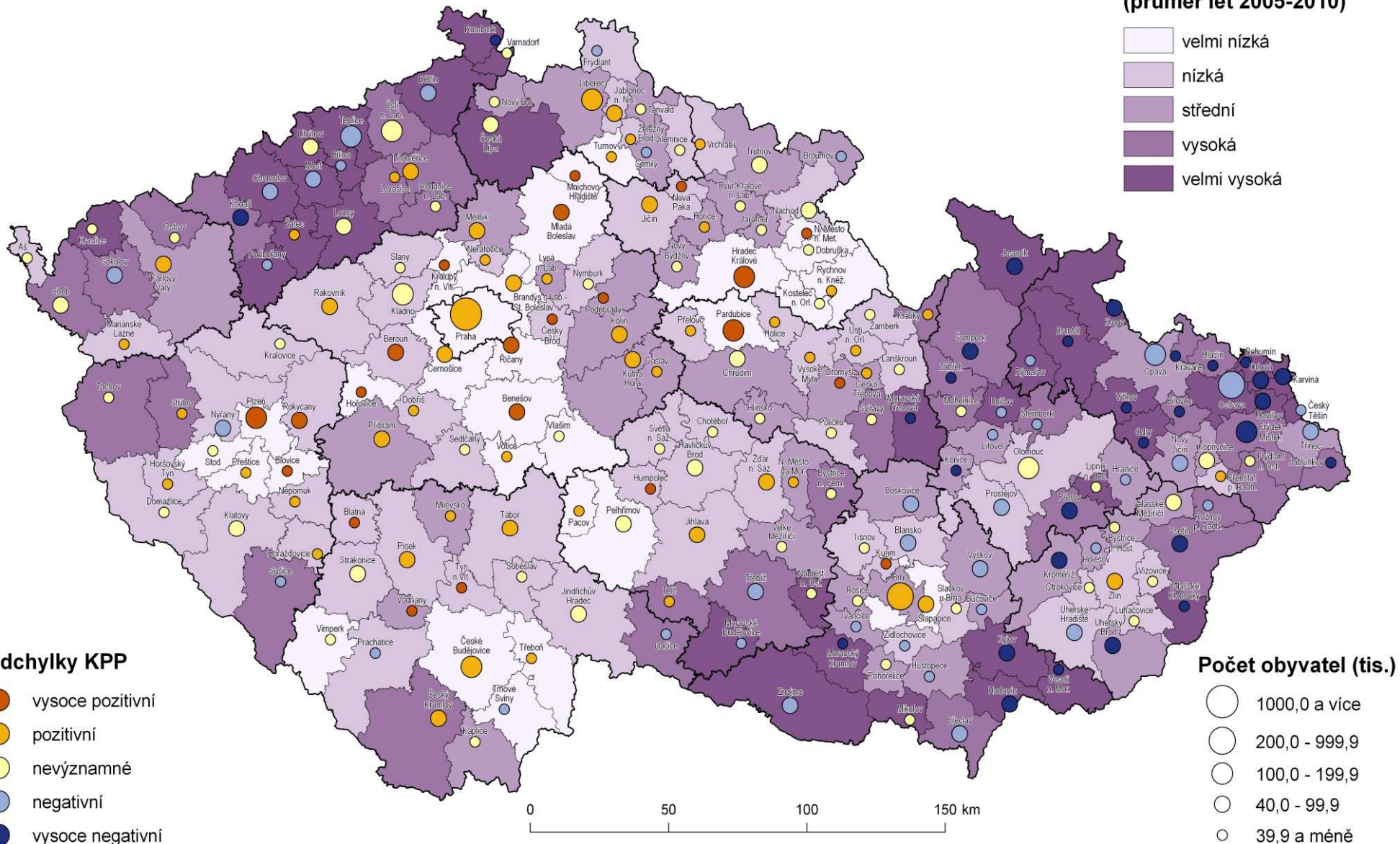
Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

Základní determinanty prostorového uspořádání ekonomiky

hierarchická úroveň	polarizace	integrace	klíčové struktury	hlavní typy interakcí
<i>globální</i>	rozvojové póly globálního významu	rozvojové osy nadnárodního významu	mezinárodní společnosti, TNC	obchodní
<i>makroregionální</i>	rozvojové póly nadnárodního významu	rozvojové osy národního významu	státní správa, ústředí velkých firem	řídící
<i>mezoregionální</i>	rozvojové póly národního významu	rozvojové osy regionálního významu	územní správa, velké firmy resp. závody	produkční
<i>mikroregionální</i>	rozvojová (nodální) centra	nodální regiony	zaměstnavatelé, zaměstnanci	pracovní
<i>lokální</i>	pozemková renta	funkční urbanistické areály	nemovitosti	urbanisté, územní plánovači

NEZAMĚŠTNANOST V REGIONECH ORP

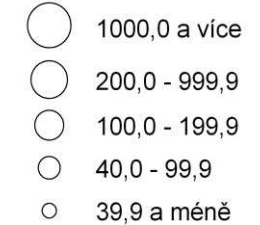
Míra nezaměstnanosti
(průměr let 2005-2010)

Odchyly KPP

Počet obyvatel (tis.)

Zdroj: MPSV, vlastní výzkum

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

KONCENTRACE INOVACÍ

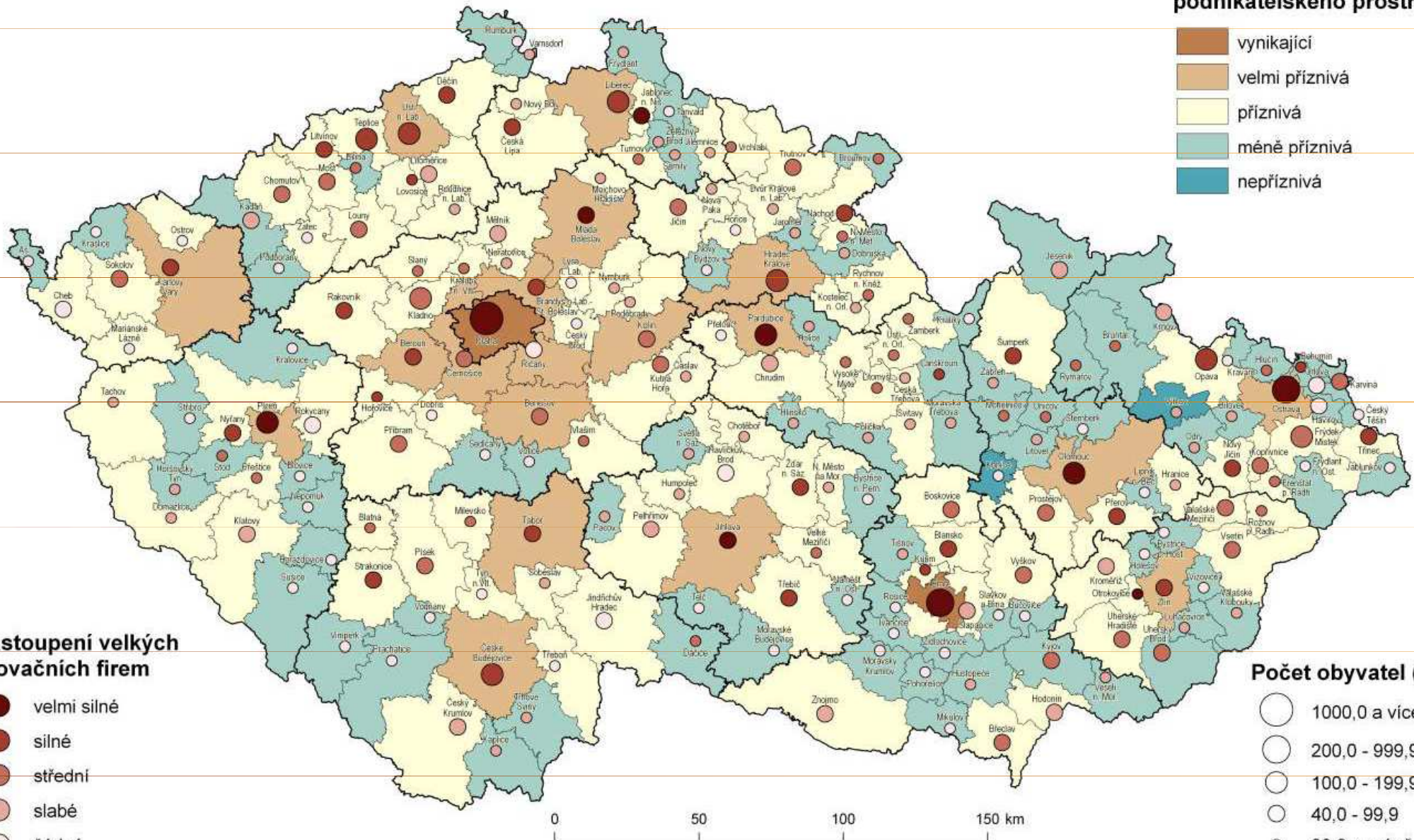
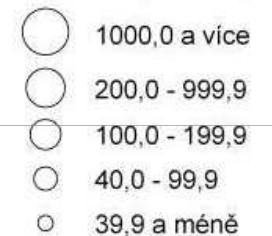
Regionální kvalita podnikatelského prostředí

Zastoupení velkých inovačních firem

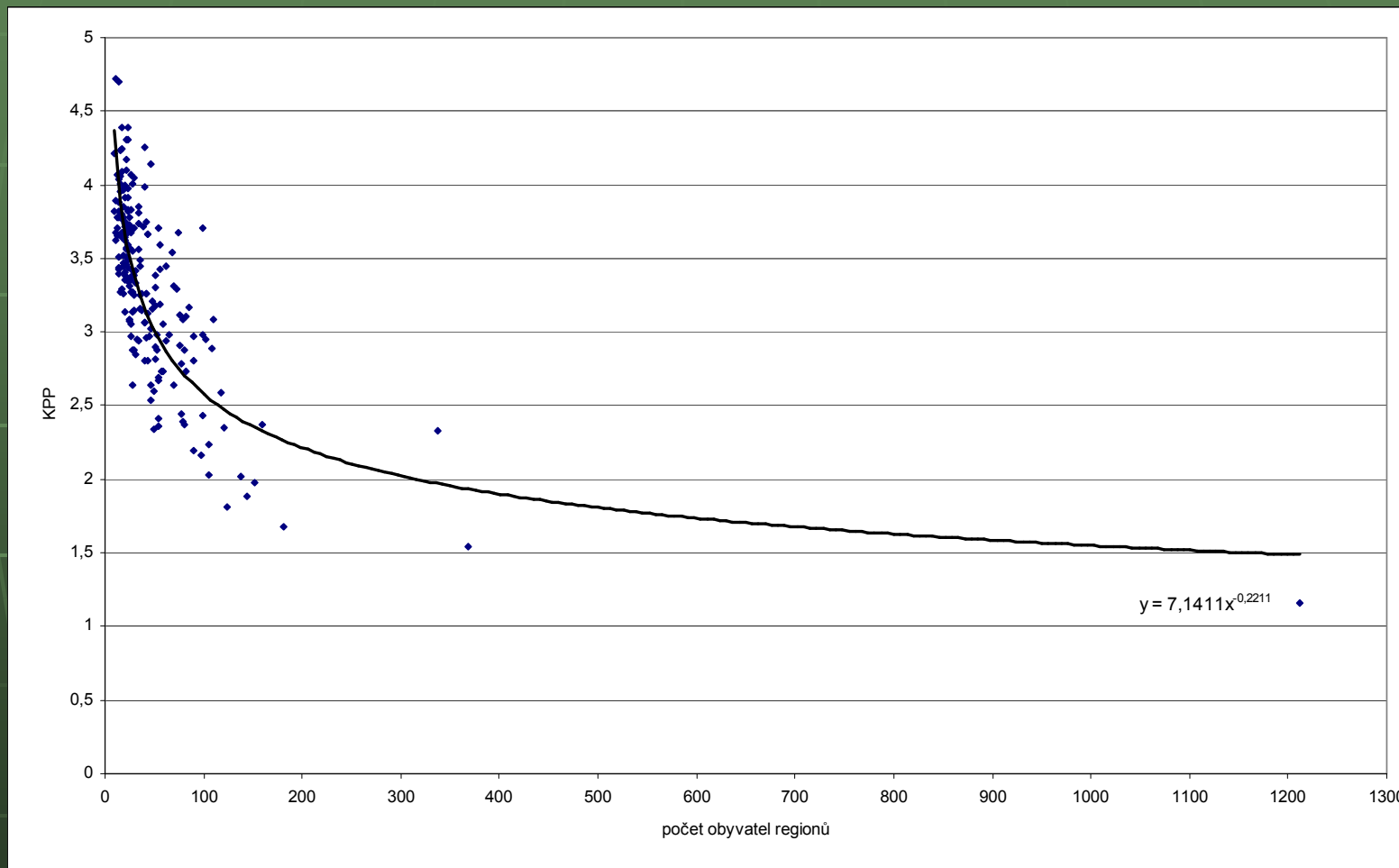
Počet obyvatel (tis.)

Zdroj: vlastní výzkum

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

Závislost KPP na velikosti regionů ORP

Celkové hodnocení regionální konkurenceschopnosti

typová skupina a podskupina	kraj	klasifikační skupina			
		KPP	KSP	IPF	VLZ
typ A:					
1	Pražský	1	1-2	1	1
2	Středočeský	2	2	1	1
typ B:					
2	Jihomoravský	2	2	1	2
2	Plzeňský	2	2	2	1
1	Pardubický	2	2	2	2
1	Liberecký	2	2	2	2
	Královéhradecký	2	2	3	1
2	Jihočeský	2	2	3	1
3	Zlínský	3	2	2	2
typ C:					
2	Vysočina	3	2	3	2
1	Olomoucký	3	3	2	3
1	Moravskoslezský	3	3	3	3
1	Ústecký	3	3	3	3
1	Karlovarský	3	3	3	3

Podtypy: 1 – vyrovnaný, 2 – nevyrovnaný, 3 – přechodný

Explanační rámec integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Zlepšování regionální kvality podnikatelského prostředí stimuluje rozvoj podnikatelských aktivit (alokaci kapitálu) s pozitivními dopady na využití lidských zdrojů a tvorbu inovací. Tím generované synergické efekty prohlubují územní integraci ekonomiky a zvyšují regionální konkurenceschopnost, čímž jsou vytvářeny základní předpoklady pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti regionálního rozvoje.

Vazby na endogenní modely hospodářského růstu

• $Y = M [a, z_1, z_2] \cdot f(I, L, K)$

Kde:

Y – úroveň produkce

M – multifaktorová proměnná s komponentami

a – všeobecná úroveň vědecko-technického rozvoje,

z_1 – makroekonomické (územně volné) faktory ekonomického rozvoje

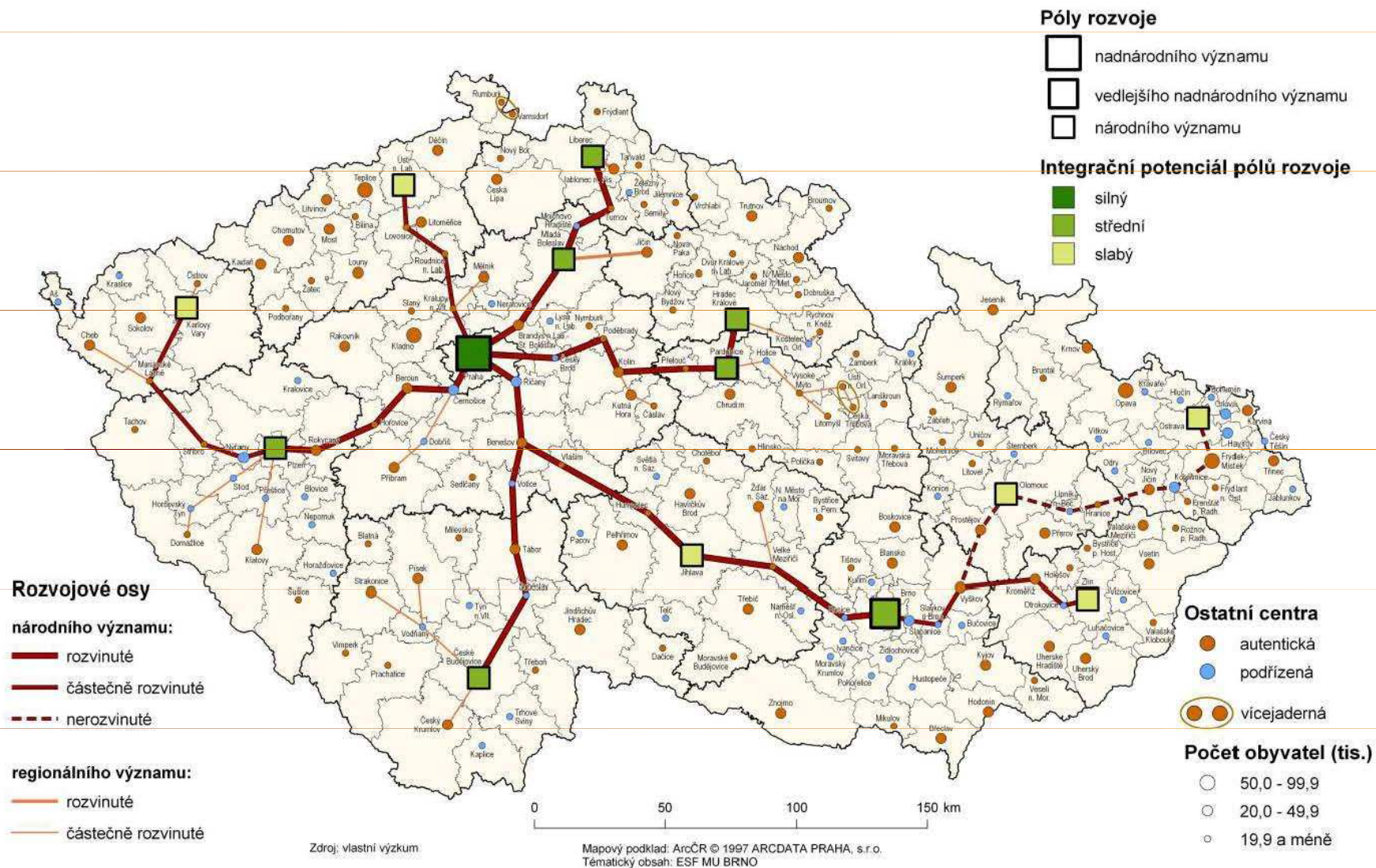
z_2 – regionální (územně vázané) faktory ekonomického rozvoje

I – inovační potenciál

L – pracovní síla

K – kapitál.

PROSTOROVÝ MODEL ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU REGIONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Inspirující teorie

Teorii růstových pólů (F. Perroux, J. R. Boudeville), teorii kumulativních příčin (G. Myrdal), teorii nerovnoměrného rozvoje (A. Hirschman), teorie učících se regionů (B. A. Lundvall), teorie nové ekonomické geografie (P. Krugman), teorie hierarchie reality (M. Hampl, 1988).

Stanovené hypotézy nové teorie – integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Hypotéza 1:

Regionální hodnoty kvality podnikatelského prostředí (KPP) úzce korelují s hodnotami HDP – potvrzeno (korelační koeficient 0,95).

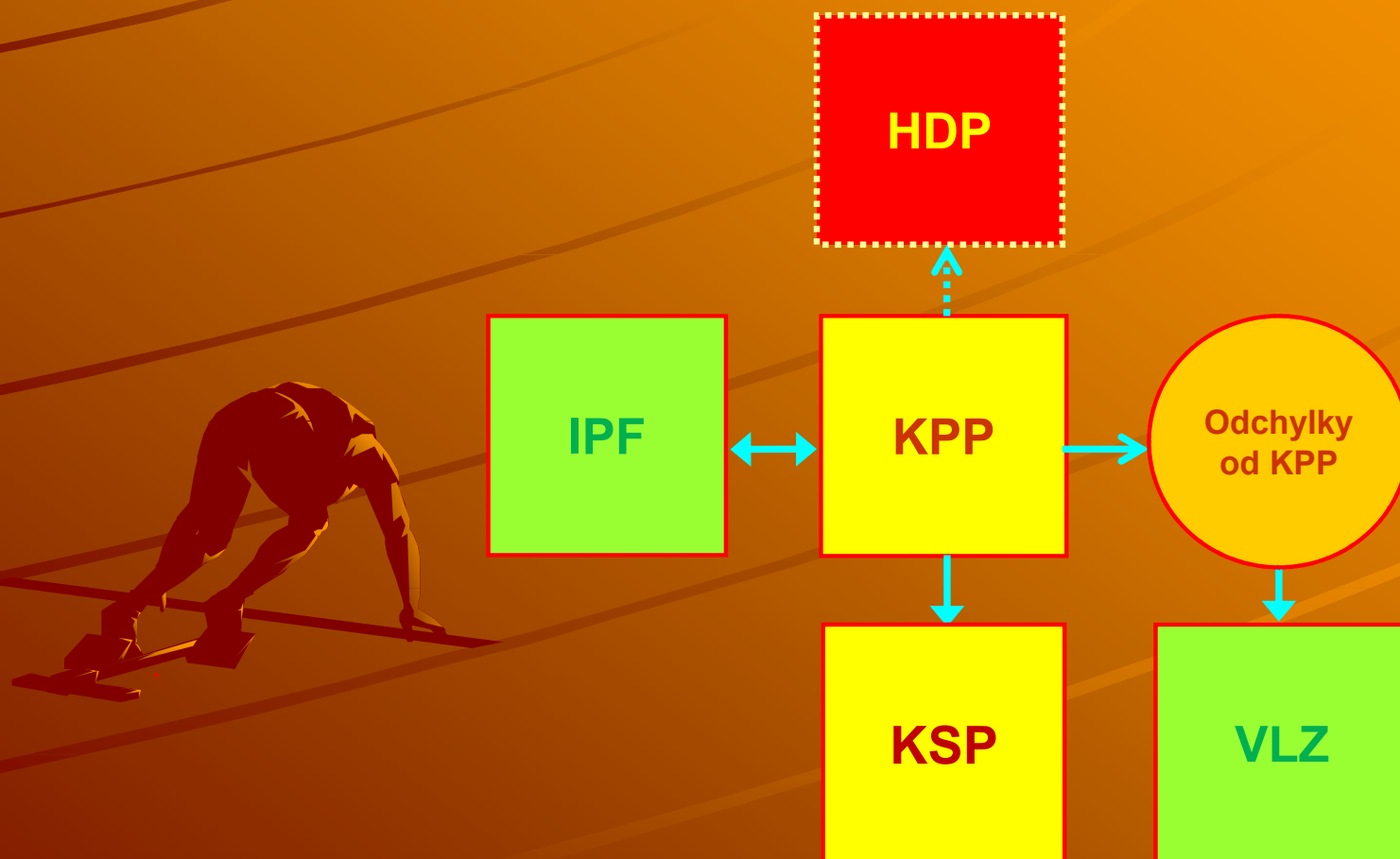
Hypotéza 2:

Hodnoty KPP korespondují s populační velikostí mikroregionů – potvrzeno na základě regresní mocninné křivky $y = 7,1411x^{-0,221}$ (KPP podle velikostních skupin 180 a více – 95 až 179 – 45 až 94 – 18 až 44 – 17 a méně tis. obyvatel činí 1,7 – 2,5 – 3,0 – 3,5 – 3,8).

Odvozená hypotéza:

V případě potvrzení platnosti obou hypotéz pak lze identifikovat póly a osy rozvoje jako nejvýznamnější prostorové projevy působení zákonitostí vývojové a hierarchické diferenciacce společenských systémů – identifikace byla provedena.

Hlavní komponenty integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Zdroj: vlastní výzkum.

Integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Rozvoj regionů v dlouhém období je v souladu s kauzální závislostí mezi podmínkami a výsledky podnikání determinován úrovní KPP a s ní oboustrannými vazbami propojené KSP, přičemž jeho dlouhodobá udržitelnost závisí na úrovni vnitřní i vnější integrace regionů a jejich adaptabilitě.

Strukturace „uchopení“ reality:

- Percepce rozvojového potenciálu – primární socioekonomická diferenciací regionů
- Percepce integračních procesů – sekundární socioekonomická diferenciací regionů
- Percepce adaptačních procesů – firemní vlivy včetně náhodných faktorů.

Klíčové vztahy (hierarchie a jednota polarizačních a integračních procesů):

*Silný integrační potenciál pólů rozvoje
(polarizace)*

*Pozitivní rozvojové tendence mikroregionů
(integrace)*

Vztah velikosti mikroregionů ORP a hodnot KPP a KSP

Integrační potenciál pólů rozvoje

$$P_{ij} = \frac{p_i * p_j}{d_{ij} * s_{ij}}$$

Rozvojové tendence mezilehlých regionů

kde proměnné p_i a p_j prezentují hodnoty KPP sousedících pólů rozvoje, proměnná d_{ij} jejich fyzickou vzdálenost a proměnná s_{ij} jejich sociální vzdálenost

$$M_{ij} = \sum_{i=1}^n \frac{1+(a*v)}{1-(b*v)}$$

kde zápis $a*v$ představuje součin kladných odchylek indukujících vznik os rozvoje a zápis $b*v$ součin opačně působících záporných odchylek, vážených vždy počtem obyvatel příslušných mikroregionů

